

קוג:

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

עין משפט
נר מצווה

י א ב מיי מיה מלי
תולת הלכה ה סתם שני
ז טפס מים טי יטו
ספיק ד:
יח ג ד ה ו מי ס"ג
ה הלכות סנהדרין הלכה
ה ה סתם שני טי טי מ
ס' נר מצווה:

רבינו גרשום

יורש את בנה נתן בני
אחיות יורשין אחות אמן:
קא קעי למאי הלכתא. קא
תני ולא בנות אחיות ובי
אם אין להם אחים אמאי
לא ירית בנות: אמר רב
ששת לקים קמי. כלומר
וראי ירושה בנות אחיות
היבא בלית לה אחי אבל
אם אית להו אחי הם
קודמין לירש ולא בנות
וכי ויכי רבוי אמן הויב
קודמין לבנות הכי נמי קמי
רוחיה: וירש אחות מקיש
ירושא שניה. וכל המאמר
מן קרובים שמפרישה עני
הוא לביי חבירו שלמעלה
מפני: מקיש שניה. הריני
ירושא של שאר קרובים
לירושא שהנה רחא דאם
יש לו בן ובהו קודם לבת:
ודלמא דני נחלות. אי אחת
דן בלילה: אורעה כמו
מאורע. כל הפרשה כולה
של נחלות להיות דין וכרוב
ירודה בו ודאי קרא בסוף
פרשת נחלות תבי: שלשה
שנכנסו לבקר את החולה
ולא נכנסו אל על עמי עמי
צוואה ולא להיות דיינין
כי אם לבקר: רצו כותבין.
עדות אוחת אחת שכימ
שחילק נכסיו לירושין: רצו
עושין דין. שאם נתן לבי
שלא היה ראוי לירש או
שנתיב להן אביון ירושה
לעא רצה אחת מן החלק
רש אחיו או לא נתן לבכור
פי שנים בתי ותרתי יחילין
לשמות בתי ובסוף אחת
נתנה עושין דין דני נתן
דנין עושין: כותבין ורצו
ומקבלין עדות ונתנו ואין
רשאין לרין דאין בית דין
מחמת כפי: לא שני. ודעו
סחתי רצו עושין דין: אלא
באם שנכנסו לבקר

ירוש אותה מקיש בו. אע"ג דליטריך לנדאמר לעיל הכא לא
דריש אלא מיו"ד כדפירש בקונטרס: מקיש ירושה שניה
בראשונה. פי בקונטרס ראשונה בן וכת דהך ירושה כמד בירושא
שניה היינו בן הבן וכת הבן בן הבת
לנחות לירש נכסיו האח ואין נראה
לר"י דמשמעו הכי דל"כ מירושא
שניה לא ששמעין דכני אחות קודמין
לבנות אחות אלא נראה לר"י לירושא
ובת הבת דהיקשא קאי אכל הנך
דכתיבי בקרא והנך דרשינן להו לקמן
(דף קטו). מאין לו עיין עליו ומה
שפירש נמי בקונטרס לחמות האב
קודמין לבני אחי האב (ו) אגב
חורפיה לא עיין בה דהא תנן (סג) כל
הקודם לנחלה יורש: וירשו קודמין:
אורעה כל הפרשה כולה להיות
דין. פי שפירשה עני
זה שרין שלשה לחלקת נחלה כמו
בדין וקשה לפירשו דל"כ אמאי
מיימי דרב יהודה והא רב יהודה לא
איייר בקודמין אלא מיייר בדבר שרין
בו דין גמור ועוד דהוא ליה למימר
חלקת נחלות קא אמרת לא דין
נחלות אלא מפרי"י אורעה כל הפרשה
כולה להיות דין לענין שעל כרחם של
עומדים שם בשעת נראה ועושין דין ולא מני
היא למימר אימי רוצה
לדון לפניכם אלא לפני ב"ד הגדול או לפני
ב"ד חשוב שנעירי אלא
על כרחו מקבל אותן בדיינין ולא מיירי
במתנת שכיב מרע דהא לא
הוו דבירו כמתבין וכמסורין אלא
מדרכין אלא מיירי כשנתן קנין
דניי ממונות בריא מעשיו אם ימות
וקרי לה נחלה לפי שהיא
כעין נחלה שאינו קונה אלא לאחר
מיתה ולר"י יומן בן ברקא אחי
שפיר אפילו בלא קנין דלמך
במתבין (לקמן דף קל). אם אמר על
מי שראוי לירוש דבירו קיימין
מן התורה והיא הא דלמך פרק אחד
דיני ממונות (סנהדרין דף לז):
ור"מ דמקיש ריבם לנגעים מה נגעים
ביום אף ריבם ביום האב ביום הנחילו
מאי מיבעי לנדתי רבה בר חנינא
והשאלה אי מיירי בדבר שרין בו דין
גמור הא ששמעין ליה מתיקשא
דריבם לנגעים ואמאי ליטריך ביום
הנחילו ולפירוש הרשב"ם אחי שפיר
דליטריך לחלוקה בעלמא ולא הייתי
מאריך ביום דומיא לחלוקה שומטת
בעלמא ואומר ר"י דלפי נמי ליטריך
דס"ד כיון דמשונה משאר דינין
שדנין בעל כרחו ה"א דנין אפילו
בלילה:

למאי הלכתא אמר רב ששת לקדם תני
רב שמואל בר רב יצחק קמיה דרב הונא
וירש = מקיש ירושה שניה לירושא
ראשונה מה ירושה ראשונה בן
קודם לבת תני רבה בר הונא
קמיה דרב נחמן יהיה ביום הנחילו
את בניו ביום אתה מפיל נחלות ואי
אתה מפיל נחלות ביום אתה מפיל
נחלות בלילה א"ל אביי אלא מעתה
דשכיב ביממא הוא דירתי ליה
בניה מאן דשכיב בלילה קא
לא ירתי ליה בניה ילדמא דין
נחלות קא אמרת דתניא יהיה
לבני ישראל לחוקת משפט
אורעה כל הפרשה כולה להיות
דין וכדרב יהודה דאמר רב יהודה
שלשה שנכנסו לבקר את החולה
רצו כותבין ואין עושין דין ואמר
רב חסדא לא שנו אלא ביום
אבל ואלו ירושות חלק אביהן וכן
הלכה: ביום הנחילו. ביום הנחילו
וכן המפרש לה: אל אבי כו'.
סבור היה דהאי מפיל נחלות
כלומר מת ביום מפילין הנחלות
ליורשין שאם מת ביום יירשו בניו
נכסיו: דלמא דין נחלות קאמר.
שאיין דנין אותן אלא ביום כשאר
דיני ממונות דכתיב בהו (ירמיה כא)
ולא שפירש נחלות נמי מקורו משפט
דכתיב להו משפט ש"מ כל שאר
נחלות נמי ביום ופי משום דכתיב
(שמות יח) ושפטו את העם בכל עת
הא זוקמיה רבא בסנהדרין בפרק
אחד דיני ממונות (דף לז):
לגמרי דין נחלות דין גמור דלהכי
כתיב ביום הנחילו והיינו דמנן (סג
לז): דיני ממונות דנין ביום ויוצא
אף בלילה: דתניא כו'. כלומר דהכי
נמי אשכחן בבבביתא אחריתי דמשו
להו לכל נחלות דין סד"א חילוק
נחלות הרי הוא כחלוקה שותפין
בעלמא ולא חשיב דין קמ"ל ומיהו
תרווייהו קראי לריבי ביום הנחילו
ליטריך לחלקת נחלות דין דכיום
וחוקת משפט אשכחן אלא כד
לדיהו דין דהאי ביום הנחילו לא
איירי אלא בכך הירוש אביו לחוד:
אורעה. לשון מאורע לשון ויקר
מקרה (רות ג) כלומר נסתיימה
הירוש. וכתב רש"י:

ואי אחת מפיל נחלות כלילה.
מפרש לה: דלמא דין נחלות קאמר.
ביום הנחילו ואלו שפירש נחלות
נמי מקורו משפט דכתיב להו משפט
ש"מ כל שאר נחלות נמי ביום ופי
משום דכתיב (שמות יח) ושפטו את
העם בכל עת הא זוקמיה רבא בסנהדרין
בפרק אחד דיני ממונות (דף לז):
לגמרי דין נחלות דין גמור דלהכי
כתיב ביום הנחילו והיינו דמנן (סג
לז): דיני ממונות דנין ביום ויוצא
אף בלילה: דתניא כו'. כלומר דהכי
נמי אשכחן בבבביתא אחריתי דמשו
להו לכל נחלות דין סד"א חילוק
נחלות הרי הוא כחלוקה שותפין
בעלמא ולא חשיב דין קמ"ל ומיהו
תרווייהו קראי לריבי ביום הנחילו
ליטריך לחלקת נחלות דין דכיום
וחוקת משפט אשכחן אלא כד
לדיהו דין דהאי ביום הנחילו לא
איירי אלא בכך הירוש אביו לחוד:
אורעה. לשון מאורע לשון ויקר
מקרה (רות ג) כלומר נסתיימה
הירוש. וכתב רש"י:

אחל לאשמועין רבה בר חנינא דלרין ג'
לחלק נחלות כדן וזכור: ג' שנכנסו
לבקר את החולה רצו כותבין ורצו
עושין דין. שאם נתן לבי שלא היה
ראוי לירש או שנתיב להן אביון ירושה
לעא רצה אחת מן החלק רש אחיו
או לא נתן לבכור פי שנים בתי ותרתי
יחילין לשמות בתי ובסוף אחת נתנה
עושין דין דני נתן דנין עושין:
כותבין ורצו ומקבלין עדות ונתנו
ואין רשאין לרין דאין בית דין מחמת
כפי: לא שני. ודעו סחתי רצו עושין
דין: אלא באם שנכנסו לבקר

אחל לאשמועין רבה בר חנינא דלרין ג'
לחלק נחלות כדן וזכור: ג' שנכנסו
לבקר את החולה רצו כותבין ורצו
עושין דין. שאם נתן לבי שלא היה
ראוי לירש או שנתיב להן אביון ירושה
לעא רצה אחת מן החלק רש אחיו
או לא נתן לבכור פי שנים בתי ותרתי
יחילין לשמות בתי ובסוף אחת נתנה
עושין דין דני נתן דנין עושין:
כותבין ורצו ומקבלין עדות ונתנו
ואין רשאין לרין דאין בית דין מחמת
כפי: לא שני. ודעו סחתי רצו עושין
דין: אלא באם שנכנסו לבקר